

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΕΝΤΡΙΚΗ ΤΡΑΠΕΖΑ

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

Σχέδιο οδηγού σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης – Β' Μέρος

Αξιολόγηση κεφαλαίου
και προγράμματος δραστηριοτήτων

BANKENTOEZICHT

Σεπτέμβριος 2018

BANKTILLSYN BANKU UZRAUDZĪBA

BANKŪ PRIEŽIŪRA NADZÓR BANKOWY

VIGILANZA BANCARIA

BANKFELÜGYELET

BANKING SUPERVISION

SUPERVISION BANCAIRE BANČNI NADZOR

MAOIRSEACHT AR BHAINCÉIREACHT NADZOR BANAKA

BANKING SUPERVISION

PANGANDUJSJÄRELEVALVE

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKOVNI DOHLED

БАНКОВ НАДЗОР

BANKTILLSYN

BANKENAUF SICHT

ΤΡΑΠΕΖΙΚΗ ΕΠΟΠΤΕΙΑ

PANKKIVALVONTA

SUPRAVEGHERE BANCARĂ

BANKOVÝ DOHL'AD

SUPERVIŽJONI BANKARJA

SUPERVISIÓN BANCARIA

BANKING SUPERVISION

SUPERVISÃO BANCÁRIA

BANKENAUF SICHT

Περιεχόμενα

1	Πρόλογος	2
2	Νομικό πλαίσιο	3
3	Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης	4
3.1	Κεφάλαιο	4
3.2	Πρόγραμμα δραστηριοτήτων και οργανωτική διάρθρωση	12

1 Πρόλογος

Στις 23 Μαρτίου 2018 η ΕΚΤ δημοσίευσε τον Οδηγό σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης¹ (εφεξής «Οδηγός» ή «Οδηγός αδειοδότησης»). Ο Οδηγός παραθέτει γενικές αρχές αδειοδότησης σχετικά με το πεδίο εφαρμογής της απαίτησης αδειοδότησης και την αξιολόγηση των αιτήσεων αδειοδότησης.

Το παρόν Β΄ Μέρος θεωρείται αναπόσπαστο μέρος του Οδηγού αδειοδότησης και περιέχει σαφείς κατευθύνσεις σχετικά με τις εποπτικές προσδοκίες της ΕΚΤ όσον αφορά το κεφάλαιο που απαιτείται για μια νέα τράπεζα που λαμβάνει άδεια λειτουργίας και το πρόγραμμα δραστηριοτήτων της.² Ο Οδηγός και το παρόν Β΄ Μέρος θα πρέπει, συνεπώς, να νοούνται ως ένα έγγραφο.³

Αντίστοιχα, οι γενικές αρχές αδειοδότησης και το πεδίο εφαρμογής των απαιτήσεων αδειοδότησης που εφαρμόζονται στον Οδηγό επίσης εφαρμόζονται στο παρόν Β΄ Μέρος.

Όσον αφορά τον Οδηγό αδειοδότησης που είχε δημοσιευθεί πρωτύτερα, σκοπός του Β΄ Μέρους είναι να βελτιωθεί η διαφάνεια για ιδρύματα που ενδέχεται να υποβάλουν αίτηση αδειοδότησης και να ενισχυθεί η κατανόησή τους όσον αφορά τη διαδικασία και τα κριτήρια που εφαρμόζει η ΕΚΤ κατά την αξιολόγηση των αιτήσεων αδειοδότησης. Η διαφάνεια επίσης διευκολύνει τη διαδικασία υποβολής αίτησης αδειοδότησης. Ο Οδηγός αδειοδότησης δεν είναι νομικά δεσμευτικός και αποτελεί ένα πρακτικό εργαλείο υποστήριξης των αιτουσών οντοτήτων και όλων των οντοτήτων που συμμετέχουν στη διαδικασία αδειοδότησης, προκειμένου να διασφαλίζεται η ομαλή και αποτελεσματική διαδικασία και αξιολόγηση.

¹ Οδηγοί σχετικά με την αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης τραπεζών και πιστωτικών ιδρυμάτων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας.

² Οι παρούσες κατευθύνσεις αντιστοιχούν στις ενότητες 5.1 (Κεφάλαιο) και 5.2 (Πρόγραμμα δραστηριοτήτων) του Οδηγού αδειοδότησης.

³ Επομένως, το παρόν Β΄ Μέρος του Οδηγού επίσης εφαρμόζεται στις αιτήσεις αδειοδότησης οντοτήτων χρηματοοικονομικής τεχνολογίας.

2 Νομικό πλαίσιο

Το παρόν Β΄ Μέρος του Οδηγού υπόκειται στο ίδιο νομικό πλαίσιο με εκείνο που αναφέρεται στην παράγραφο 2 του Οδηγού. Τα άρθρα του Κανονισμού ΕΕΜ,⁴ του κανονισμού για το πλαίσιο ΕΕΜ⁵ και της CRD IV⁶ που αναφέρονται στον Οδηγό επίσης εφαρμόζονται στο παρόν Β΄ Μέρος.

Επιπλέον, το παρόν Β΄ Μέρος αντανakλά πολιτικές τις οποίες έχει αναπτύξει η ΕΚΤ σε συνεργασία με τις εθνικές αρμόδιες αρχές (ΕΑΑ) όσον αφορά τις πρακτικές και τις διαδικασίες σε σχέση με τον Ενιαίο Εποπτικό Μηχανισμό (ΕΕΜ). Λαμβάνει υπόψη την τελική έκθεση σχετικά με το σχέδιο ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 2 της CRD IV και το σχέδιο εκτελεστικών τεχνικών προτύπων δυνάμει του άρθρου 8 παράγραφος 3 της CRD IV (EBA/RTS/2017/08 και EBA/ITS/2017/05), που έχει εκπονήσει η Ευρωπαϊκή Αρχή Τραπεζών (ΕΑΤ). Τα εν λόγω έγγραφα θα είναι δεσμευτικά για την ΕΚΤ μόλις εγκριθούν από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή σύμφωνα με τα άρθρα 10 έως 15 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 1093/2010.

⁴ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 1024/2013 του Συμβουλίου της 15ης Οκτωβρίου 2013 για την ανάθεση ειδικών καθηκόντων στην Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα σχετικά με τις πολιτικές που αφορούν την προληπτική εποπτεία των πιστωτικών ιδρυμάτων (ΕΕ L 287 της 29.10.2013, σ. 63).

⁵ Κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 468/2014 της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, της 16ης Απριλίου 2014, που θεσπίζει το πλαίσιο συνεργασίας μεταξύ της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας, των εθνικών αρμόδιων αρχών και των εθνικών εντεταλμένων αρχών εντός του ενιαίου εποπτικού μηχανισμού (κανονισμός για το πλαίσιο ΕΕΜ) (ΕΚΤ/2014/17) (ΕΕ L 141 της 14.5.2014, σ. 1).

⁶ Οδηγία 2013/36/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 26ης Ιουνίου 2013, σχετικά με την πρόσβαση στη δραστηριότητα πιστωτικών ιδρυμάτων και την προληπτική εποπτεία πιστωτικών ιδρυμάτων και επιχειρήσεων επενδύσεων, για την τροποποίηση της οδηγίας 2002/87/ΕΚ και για την κατάργηση των οδηγιών 2006/48/ΕΚ και 2006/49/ΕΚ (ΕΕ L 176 της 27.06.2013, σ. 338).

3 Αξιολόγηση αιτήσεων αδειοδότησης

3.1 Κεφάλαιο⁷

Στο πλαίσιο της αξιολόγησης αιτήσεων αδειοδότησης, οι επόπτες αξιολογούν το ύψος, την ποιότητα, την προέλευση και τη σύνθεση του κεφαλαίου του αιτούντος πιστωτικού ιδρύματος⁸. Οι επόπτες αξιολογούν τις κεφαλαιακές ανάγκες για όλες τις αιτήσεις, ανεξαρτήτως αν αφορούν αρχική άδεια, άδεια στο πλαίσιο συγχώνευσης ή εξαγοράς, αίτηση μεταβατικών τραπεζών ή επέκταση του πεδίου εφαρμογής ήδη υπάρχουσας άδειας. Η αξιολόγηση των κεφαλαιακών αναγκών λαμβάνει υπόψη την κατάσταση τη στιγμή που εξετάζεται η αδειοδότηση, καθώς και τις κεφαλαιακές ανάγκες, με βάση τις προβολές, για καθορισμένη χρονική περίοδο.

Καθώς έχουν παρατηρηθεί διαφορές στις πρακτικές που ακολουθούν οι ΕΑΑ για τον προσδιορισμό του επιπέδου των απαιτούμενων κεφαλαίων, κρίνεται σκόπιμο να αποσαφηνιστούν δύο βασικές έννοιες:

Απαίτηση αρχικού κεφαλαίου

Η απαίτηση αρχικού κεφαλαίου αφορά το απόλυτο ελάχιστο ποσό κεφαλαίου που πρέπει να διαθέτει ένα πιστωτικό ίδρυμα σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία. Το αρχικό κεφάλαιο πρέπει να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου τη στιγμή της χορήγησης άδειας λειτουργίας⁹ και, στη συνέχεια, πρέπει να διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του πιστωτικού ιδρύματος, σύμφωνα με το άρθρο 93 του CRR. Η CRD IV καθορίζει το ελάχιστο ποσό αρχικού κεφαλαίου σε 5 εκατ. ευρώ¹⁰. Κατά τη μεταφορά της CRD IV στις εθνικές τους νομοθεσίες, κάποια κράτη μέλη καθόρισαν υψηλότερο όριο για το αρχικό κεφάλαιο. Σε τέτοιες περιπτώσεις, αυτό το υψηλότερο όριο χρησιμοποιείται για τον προσδιορισμό του αρχικού κεφαλαίου.

Απαίτηση ιδίων κεφαλαίων

Η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων αφορά το ποσό κεφαλαίου που πρέπει να διατηρεί ένα πιστωτικό ίδρυμα μετά τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, για την απορρόφηση

⁷ Η παρούσα ενότητα αντιστοιχεί στην Ενότητα 5.1 (Κεφάλαιο) του Οδηγού αδειοδότησης.

⁸ Ανάλογα με τις ιδιαίτερες συνθήκες κάθε περίπτωσης, η αιτούσα οντότητα δεν είναι πάντοτε η οντότητα η οποία πρόκειται να λάβει άδεια λειτουργίας ως πιστωτικό ίδρυμα. Μπορεί, παραδείγματος χάριν, να είναι οι προτεινόμενοι μέτοχοι νομικής οντότητας η οποία πρόκειται να συσταθεί μόλις χορηγηθεί η άδεια λειτουργίας.

⁹ Εκτός εάν η εθνική νομοθεσία αποτρέπει ρητώς την προκαταβολή του ελάχιστου αρχικού κεφαλαίου, στην οποία περίπτωση μπορεί να προστεθεί προϋπόθεση ανασταλτικού χαρακτήρα στην απόφαση της ΕΚΤ με την οποία η άδεια λειτουργίας τίθεται σε ισχύ μόνο μετά την πλήρη καταβολή του αρχικού κεφαλαίου.

¹⁰ Αυτή η διάταξη έχει συγκεκριμένες εξαιρέσεις. Για λεπτομέρειες, βλ. άρθρο 12 παράγραφος 4 της CRD IV. Για ορισμένες κατηγορίες πιστωτικών ιδρυμάτων, η ελάχιστη απαίτηση αρχικού κεφαλαίου μπορεί επίσης να είναι χαμηλότερη από 5 εκατ. ευρώ.

ενδεχόμενων ζημιών και τον μετριασμό των κινδύνων που είναι εγγενείς στις δραστηριότητές του. Η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων υπολογίζεται τη στιγμή της χορήγησης άδειας λειτουργίας, με βάση το επιχειρηματικό σχέδιο και τα προβλεπόμενα περιουσιακά στοιχεία της αιτούσας οντότητας σταθμισμένα βάσει του πιστωτικού κινδύνου, του λειτουργικού κινδύνου και του κινδύνου αγοράς. Εφαρμόζεται τόσο σε αυτόνομες οντότητες όσο και σε ομίλους που υπόκεινται σε ενοποιημένη εποπτεία.

Ποιότητα κεφαλαίου

Σύμφωνα με το άρθρο 72 σε συνδυασμό με το άρθρο 25 του CRR, τα ίδια κεφάλαια ενός ιδρύματος αποτελούνται από το άθροισμα του κεφαλαίου κοινών μετοχών της κατηγορίας 1 (άρθρα 26 έως 50 του CRR), του πρόσθετου κεφαλαίου της κατηγορίας 1 (άρθρα 51 έως 61 του CRR) και του κεφαλαίου της κατηγορίας 2 (άρθρα 62 έως 71 του CRR).

Για τη διασφάλιση της συνέπειας κατά την αξιολόγηση της κεφαλαιακής βάσης ενός πιστωτικού ιδρύματος ως προς την ευρωστία της, οι κανόνες σχετικά με τα συστατικά στοιχεία που μπορεί να συμπεριλαμβάνονται σε αυτήν έχουν εναρμονιστεί. Ο CRR ορίζει ποια κεφαλαιακά μέσα και στοιχεία μπορούν να αναγνωρίζονται ως στοιχεία ιδίων κεφαλαίων.

Κατά την αξιολόγηση οι επόπτες επαληθεύουν ότι το κεφάλαιο αποτελείται από αναγνωρισμένα στοιχεία, με αποτέλεσμα να διασφαλίζεται η ποιότητα του κεφαλαίου.

Το κεφάλαιο του πιστωτικού ιδρύματος αναμένεται να είναι σαφώς διαχωρισμένο από τα λοιπά στοιχεία ενεργητικού των ιδιοκτητών, καθώς πρέπει να παραμένει πλήρως διαθέσιμο και να τίθεται στην απεριόριστη αποκλειστική χρήση του πιστωτικού ιδρύματος.

Ποσότητα αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση

Οι επόπτες αξιολογούν τη δυνατότητα του πιστωτικού ιδρύματος να διατηρεί επαρκές επίπεδο κεφαλαίου για καθορισμένη χρονική περίοδο, συνήθως τριών ετών. Για τον σκοπό αυτόν, εξετάζουν το επιχειρηματικό σχέδιο του αιτούντος πιστωτικού ιδρύματος και αξιολογούν τις δραστηριότητες που πρόκειται να αναληφθούν και τους σχετικούς κινδύνους.

Η ΕΚΤ αναμένει ότι το κεφάλαιο του πιστωτικού ιδρύματος κατά την αδειοδότηση θα επαρκεί για την απορρόφηση ζημιών που απορρέουν από την έκθεσή του σε κίνδυνο κατά την καθορισμένη χρονική περίοδο.

Το επιχειρηματικό σχέδιο αναμένεται ότι θα περιέχει ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο εξαιρετικά δυσμενών, αλλά αληθοφανών, εξελίξεων για τα πρώτα τρία έτη λειτουργίας. Ως μέρος της συνολικής αξιολόγησης του επιχειρηματικού σχεδίου, οι επόπτες εξετάζουν και ελέγχουν τις προβολές του βασικού σεναρίου και του σεναρίου δυσμενών εξελίξεων.

Η συνήθης πρακτική για τον προσδιορισμό του επιπέδου του αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση συνίσταται στη διενέργεια διαφόρων υπολογισμών και στη σύγκριση των αποτελεσμάτων:

- Πρώτον, η αιτούσα οντότητα υπολογίζει την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων για κάθε ένα από τα πρώτα τρία έτη δραστηριότητας και προσδιορίζεται το υψηλότερο από αυτά τα τρία ποσά.
- Δεύτερον, αυτό το ποσό συγκρίνεται με την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία για να προσδιοριστεί ποιο από τα δύο ποσά είναι υψηλότερο.
- Τρίτον, οι σωρευτικές ζημιές (εάν υπάρχουν) με βάση τις προβολές για τα πρώτα τρία έτη δραστηριότητας σύμφωνα με το βασικό σενάριο ή το σενάριο δυσμενών εξελίξεων (οποιοδήποτε ποσό είναι υψηλότερο) του πιστωτικού ιδρύματος προστίθενται στο υψηλότερο ποσό που προσδιορίστηκε στο δεύτερο βήμα της διαδικασίας. Αυτά τα τρία βήματα αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του συνολικού ποσού κεφαλαίου που ένα πιστωτικό ίδρυμα αναμένεται να διαθέτει κατά την αδειοδότηση (δηλ. του «αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση»).

Ο υπολογισμός του αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση βασίζεται στο επιχειρηματικό σχέδιο της αιτούσας οντότητας και στις υποκείμενες υποθέσεις για τα πρώτα τρία έτη δραστηριότητας. Ο σκοπός είναι να προσδιοριστεί ένα επίπεδο κεφαλαίου που αποσκοπεί στη διασφάλιση της συμμόρφωσης του πιστωτικού ιδρύματος με τις υπολογισθείσες κεφαλαιακές απαιτήσεις τα πρώτα έτη δραστηριότητας.

Για τον σκοπό αυτόν, είναι συνήθης πρακτική για τις αρμόδιες αρχές, συμπεριλαμβανομένης της ΕΚΤ, να προσθέτουν στην απαίτηση αρχικού κεφαλαίου ένα επιπλέον εξατομικευμένο απόθεμα ασφαλείας με βάση τους κινδύνους. Αυτό γίνεται επειδή το ποσό της απαίτησης αρχικού κεφαλαίου πρέπει να διατηρείται για όλη τη διάρκεια ζωής του πιστωτικού ιδρύματος και δεν μπορεί να χρησιμοποιείται για την απορρόφηση ενδεχόμενων ζημιών.

Επομένως, το αναμενόμενο κεφάλαιο κατά την αδειοδότηση ορίζεται όχι μόνο ως το επίπεδο κεφαλαίου που διασφαλίζει τη συμμόρφωση τη συγκεκριμένη χρονική στιγμή, αλλά και ως το επίπεδο κεφαλαίου που εγγυάται τη συμμόρφωση τόσο με την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων όσο και με την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου τα πρώτα έτη δραστηριότητας.

Διαθεσιμότητα κεφαλαίου

Γίνεται διάκριση μεταξύ του μέρους του αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση το οποίο πρέπει να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου τη στιγμή της αδειοδότησης και του υπολοίπου, το οποίο μπορεί να καλύπτεται από κεφαλαιακούς πόρους.

Το υψηλότερο ποσό μεταξύ της απαίτησης αρχικού κεφαλαίου και της απαίτησης ιδίων κεφαλαίων, συν τις ζημιές το πρώτο έτος δραστηριότητας, σύμφωνα με τις προβολές της αιτούσας οντότητας, αποτελούν τη βάση για τον υπολογισμό του

ποσού το οποίο αναμένεται να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου τη στιγμή της αδειοδότησης.

Η ΕΚΤ αναμένει ότι η διαφορά ανάμεσα στο ποσό που πρέπει να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου τη στιγμή της αδειοδότησης και το αναμενόμενο κεφάλαιο κατά την αδειοδότηση θα καλύπτεται από κεφαλαιακούς πόρους διαθέσιμους τη στιγμή της αδειοδότησης.

Ως κεφαλαιακοί πόροι νοούνται τα στοιχεία ενεργητικού που διαθέτει η αιτούσα οντότητα με αξιόπιστο τρόπο. Κατόπιν εξακρίβωσης από τους επόπτες, οι κεφαλαιακοί πόροι μπορούν να περιλαμβάνουν τα εξής: δανεισθέντα κεφάλαια, εγγυητικές επιστολές, ιδιωτικούς οικονομικούς πόρους των μετόχων, καθώς και χρηματοοικονομικά μέσα που έχουν ήδη εκδοθεί ή πρόκειται να εκδοθούν στις χρηματοπιστωτικές αγορές, κ.λπ. Η αιτούσα οντότητα αναμένεται να καταδείξει τη διαθεσιμότητα αυτών των πρόσθετων πόρων.

Παραδείγματα

Τα παρακάτω παραδείγματα παρουσιάζουν τις διαφοροποιήσεις ως προς το συνολικό κεφάλαιο που αναμένεται κατά την αδειοδότηση, οι οποίες μπορούν να προκύψουν επειδή ορισμένα κράτη μέλη έχουν καθορίσει υψηλότερο όριο για την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου. Επίσης δείχνουν τη διάκριση μεταξύ καταβληθέντος κεφαλαίου και συνολικού αναμενόμενου κεφαλαίου.

Παράδειγμα 1: Η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων υπερβαίνει την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου

Σε αυτό το παράδειγμα, η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων εκτιμάται ότι θα είναι σταθερά υψηλότερη τα πρώτα τρία έτη από την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου. Το υψηλότερο ποσό στο οποίο διαμορφώνεται η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων –12, στο τρίτο έτος– προστίθεται στις σωρευτικές ζημιές, με βάση τις προβολές, των πρώτων τριών ετών –δηλ. 4– και το άθροισμα 16 είναι το ποσό του κεφαλαίου που αναμένεται να διαθέτει το πιστωτικό ίδρυμα τη στιγμή της αδειοδότησης (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών πόρων). Το ποσό του κεφαλαίου που αναμένεται να καταβληθεί κατά την αδειοδότηση σε αυτό το παράδειγμα είναι 8, δηλ. το άθροισμα της εκτιμηθείσας απαίτησης ιδίων κεφαλαίων το πρώτο έτος –6– και των ζημιών, με βάση τις προβολές, το πρώτο έτος –2.

Σχήμα 1

Η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων υπερβαίνει την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου

	Έτος 1	Έτος 2	Έτος 3
Απαίτηση αρχικού κεφαλαίου	5	5	5
Απαίτηση ιδίων κεφαλαίων	6	9	12
Σωρευτικές ετήσιες ζημίες	2	3,5	4
	8		16
	Συνολικό ποσό αναμενόμενου κεφαλαίου που καταβάλλεται κατά την αδειοδότηση		Συνολικό αναμενόμενο κεφάλαιο κατά την αδειοδότηση (καταβληθέν, συν κεφαλαιακοί πόροι)

Παράδειγμα 2: Η απαίτηση αρχικού κεφαλαίου σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία υπερβαίνει την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων

Σε αυτό το παράδειγμα, η απαίτηση αρχικού κεφαλαίου –15– είναι σταθερά υψηλότερη τα πρώτα τρία έτη από την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων. Καθώς το 15 είναι το υψηλότερο ποσό, για τον υπολογισμό χρησιμοποιείται το ποσό που προκύπτει από την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου και όχι το ποσό που προκύπτει από την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων. Επομένως, το 15 προστίθεται στις σωρευτικές ζημίες των πρώτων τριών ετών –4– και το άθροισμα είναι 19. Σε αυτό το παράδειγμα, 19 είναι το ποσό του αναμενόμενου κεφαλαίου κατά την αδειοδότηση της αιτούσας οντότητας (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών πόρων) και 17 (15 το αρχικό κεφάλαιο συν 2 οι ζημίες, με βάση τις προβολές, το πρώτο έτος) το ποσό που αναμένεται να καταβληθεί κατά την αδειοδότηση.

Σχήμα 2

Η απαίτηση αρχικού κεφαλαίου σύμφωνα με την εθνική νομοθεσία υπερβαίνει την απαίτηση ιδίων κεφαλαίων

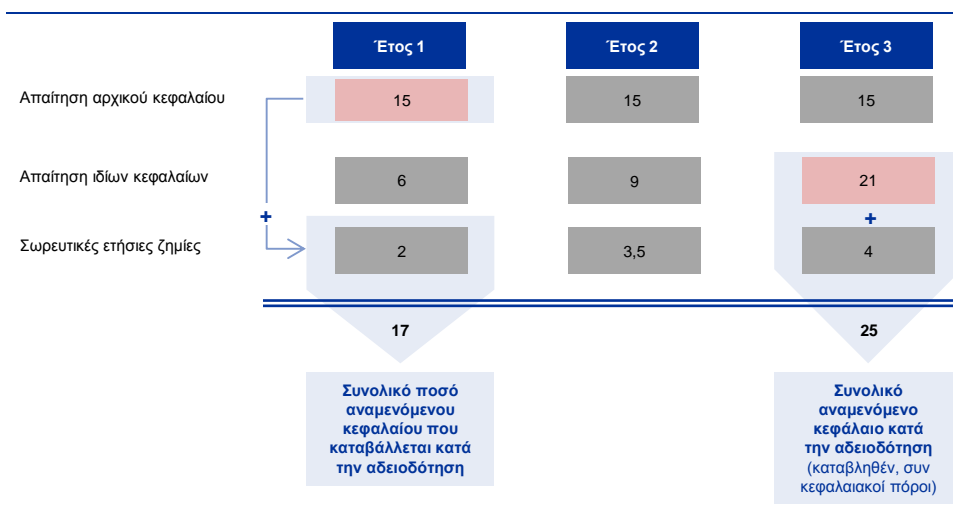
	Έτος 1	Έτος 2	Έτος 3
Απαίτηση ιδίων κεφαλαίων	6	9	12
Απαίτηση αρχικού κεφαλαίου	15	15	15
Σωρευτικές ετήσιες ζημιές	2	3,5	4
	17		19
	Συνολικό ποσό αναμενόμενου κεφαλαίου που καταβάλλεται κατά την αδειοδότηση		Συνολικό αναμενόμενο κεφάλαιο κατά την αδειοδότηση (καταβληθέν, συν κεφαλαιακοί πόροι)

Παράδειγμα 3: Προκύπτει αλλαγή του υψηλότερου ποσού που χρησιμοποιείται

Σε αυτό το παράδειγμα, η απαίτηση ιδίων κεφαλαίων, με βάση τις προβολές, αυξάνεται ραγδαία και υπερβαίνει την απαίτηση αρχικού κεφαλαίου το τρίτο έτος. Αυτό το υψηλότερο ποσό –21– προστίθεται στις σωρευτικές ζημιές, με βάση τις προβολές, των πρώτων τριών ετών –4– και το άθροισμα 25 είναι το ποσό του κεφαλαίου που αναμένεται να διαθέτει το αιτούν πιστωτικό ίδρυμα τη στιγμή της αδειοδότησης (συμπεριλαμβανομένων των κεφαλαιακών πόρων). Το ποσό που αναμένεται να καταβληθεί κατά την αδειοδότηση –17– είναι το ίδιο όπως και στο προηγούμενο παράδειγμα.

Σχήμα 3

Προκύπτει αλλαγή του υψηλότερου ποσού που χρησιμοποιείται

Σημειώνεται ότι το υψηλότερο ποσό το οποίο πρέπει να χρησιμοποιηθεί ως βάση για τους υπολογισμούς μπορεί επίσης να προκύπτει το πρώτο ή το δεύτερο έτος, σε αντίθεση με τα ανωτέρω παραδείγματα.

Επιπλέον, πρόσθετα κεφάλαια μπορούν να ζητηθούν από τους επόπτες τη στιγμή της αδειοδότησης εάν πρέπει να καλυφθούν συγκεκριμένοι κίνδυνοι, π.χ. κίνδυνος λόγω αρχικής φάσης λειτουργίας (start-up risk) ή κίνδυνος εκτέλεσης (execution risk), ανάλογα με τις επιμέρους περιστάσεις με βάση ανάλυση κατά περίπτωση.

Γεωγραφική θέση

Το κεφάλαιο που απαιτείται να καταβληθεί εξ ολοκλήρου αναμένεται να εμφανίζεται στα βιβλία του πιστωτικού ιδρύματος, με την επιφύλαξη διαφορετικής πρόβλεψης στην εθνική νομοθεσία.

Χρόνος

Συνιστάται το πλήρες ποσό του αναμενόμενου κεφαλαίου να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου πριν από τη χορήγηση της άδειας λειτουργίας. Ωστόσο, εάν, λόγω εθνικής νομοθεσίας ή πρακτικής, αυτό δεν είναι εφικτό, το αρχικό κεφάλαιο θα πρέπει να καταβάλλεται εξ ολοκλήρου πριν από τη χορήγηση άδειας λειτουργίας ή τουλάχιστον πριν από την εμπορική έναρξη δραστηριότητας¹¹.

Εφόσον απαιτείται από την εθνική νομοθεσία, αναμένεται να υποβάλλονται στους επόπτες αποδείξεις σχετικά με την καταβολή ή τη μεταφορά του κεφαλαίου.

¹¹ Ως εμπορική έναρξη δραστηριότητας νοείται η χρονική στιγμή κατά την οποία το πιστωτικό ίδρυμα αρχίζει να προωθεί τις υπηρεσίες και τα προϊόντα του στην αγορά με σκοπό την προσέλκυση πελατών.

Τραπεζικοί όμιλοι

Σε ορισμένες περιπτώσεις, νέες τράπεζες που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας είναι μέρος υπάρχοντος τραπεζικού ομίλου. Η νέα θυγατρική που λαμβάνει άδεια λειτουργίας μπορεί να έχει αντίκτυπο στα επίπεδα κεφαλαίων του ομίλου, ανάλογα με το μέγεθος και τις δραστηριότητές της. Κατά την αξιολόγηση της δυναμικής επίδρασης μιας νέας οντότητας που λαμβάνει άδεια λειτουργίας σε έναν τραπεζικό όμιλο θα λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη απαλλαγών.

Οι αρμόδιες αρχές μπορούν να χορηγούν απαλλαγές και να επιτρέπουν στη νέα οντότητα που λαμβάνει άδεια λειτουργίας να εξαιρείται από απαιτήσεις κεφαλαίου ή/και ρευστότητας σε μεμονωμένη βάση. Αντ' αυτού, οι απαιτήσεις της νέας τράπεζας που λαμβάνει άδεια λειτουργίας θα ενσωματώνονται στο πεδίο εφαρμογής της εποπτικής ενοποίησης της μητρικής εταιρείας.

Εάν υπάρχει πρόθεση το πιστωτικό ίδρυμα να απαλλαγεί από απαιτήσεις κεφαλαίου ή/και ρευστότητας σε μεμονωμένη βάση, οι αποφάσεις απαλλαγής πρέπει να λαμβάνονται πριν από τη χορήγηση άδειας λειτουργίας, ή την ίδια στιγμή της χορήγησης άδειας λειτουργίας, προκειμένου η απαλλαγή να τίθεται σε ισχύ από τη στιγμή της χορήγησης άδειας λειτουργίας.

Συνήθως, οι απαλλαγές χορηγούνται τη στιγμή της χορήγησης άδειας λειτουργίας σε περιπτώσεις όπου η αιτούσα οντότητα ή/και η μητρική της είναι ήδη εποπτευόμενα ιδρύματα.

Μεταβατικές τράπεζες

Κατά γενικό κανόνα, οι νέες μεταβατικές τράπεζες που λαμβάνουν άδεια λειτουργίας επίσης πρέπει να συμμορφώνονται με απαιτήσεις κεφαλαίου και ρευστότητας.

Λόγω της εγγενούς αβεβαιότητας που χαρακτηρίζει τις μεταβατικές τράπεζες από την άποψη της αποτίμησης και του κόστους, οι επόπτες, κατόπιν αξιολόγησης κατά περίπτωση, μπορεί να ορίσουν την απαίτηση κεφαλαίου μετά την εξυγίανση σε υψηλότερο ή χαμηλότερο επίπεδο σε σχέση με το αυτό που ίσχυε για την οντότητα την οποία διαδέχθηκαν.

Γενικά, η μεταβατική τράπεζα θα πρέπει να διατηρεί το ίδιο ποσοστό κεφαλαίου με εκείνο που είχε με την προηγούμενη μορφή της, λαμβανομένης υπόψη μιας συνετούς αποτίμησης των στοιχείων ενεργητικού, των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που της έχουν μεταβιβαστεί, έως ότου να μπορεί να διενεργηθεί πλήρης αξιολόγηση στο πλαίσιο της διαδικασίας εποπτικού ελέγχου και αξιολόγησης (Supervisory Review and Evaluation Process - SREP).

3.2 Πρόγραμμα δραστηριοτήτων και οργανωτική διάρθρωση¹²

Μετά την υιοθέτηση των σχεδίων ρυθμιστικών τεχνικών προτύπων από την ΕΑΤ, οι πληροφορίες που πρέπει να παρέχονται στο πλαίσιο της αίτησης αδειοδότησης θα γίνουν πιο συγκεκριμένες και θα περιλαμβάνουν ολοκληρωμένα έγγραφα και λεπτομέρειες που καλύπτουν ευρύ φάσμα θεμάτων.

Αν και ο ακόλουθος κατάλογος δεν είναι πλήρης, δείχνει τα κύρια θέματα που ενδιαφέρουν τους επόπτες κατά την αξιολόγηση του προγράμματος δραστηριοτήτων και του επιχειρηματικού σχεδίου.¹³

Οι επόπτες μπορούν να εξακριβώνουν τις υποβληθείσες πληροφορίες για να ελέγχουν τις υποθέσεις που αποτελούν τη βάση του επιχειρηματικού σχεδίου.

Το επιχειρηματικό σχέδιο γενικά διαμορφώνεται με μεσοπρόθεσμο ορίζοντα, δηλ. με ορίζοντα τριών έως πέντε ετών.

Προτεινόμενες δραστηριότητες και στρατηγική

Προκειμένου οι αρμόδιες αρχές να αξιολογήσουν το επιχειρηματικό μοντέλο και το σχετικό προφίλ κινδύνου, ζητείται από την αιτούσα οντότητα να υποβάλει πληροφορίες σχετικά με τις δραστηριότητες που προτείνεται να διενεργηθούν, σύμφωνα με το άρθρο 10 της CRD IV και τις εθνικές εφαρμοστικές διατάξεις. Η αιτούσα οντότητα αναμένεται να περιγράψει τη συνολική στρατηγική και τα καθορισμένα βήματα για την επίτευξη των στρατηγικών στόχων του πιστωτικού ιδρύματος.

Οι επόπτες αξιολογούν τις πληροφορίες που περιέχονται στο επιχειρηματικό σχέδιο όσον αφορά τα προϊόντα και τις υπηρεσίες που πρόκειται να παρασχεθούν, το τμήμα της αγοράς και τη γεωγραφική θέση στοχευμένων πελατών, τους ψηφιακούς ή/και μη ψηφιακούς διαύλους διανομής και τη σκοπούμενη θέση στην αγορά έναντι του ανταγωνισμού.

Κατά την εξέταση του χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση του προτεινόμενου επιχειρηματικού σχεδίου, οι επόπτες θα λαμβάνουν υπόψη το περιεχόμενο, τις προτεραιότητες και τις προθεσμίες των διαφόρων βημάτων του σχεδίου, καθώς και το σταθερό και μεταβλητό κόστος που προκύπτει από την υλοποίηση.

Η αίτηση αναμένεται επίσης να περιλαμβάνει πληροφορίες σχετικά με τη σχεδιαζόμενη υπαγωγή σε σύστημα εγγύησης των καταθέσεων και σε θεσμικό σύστημα προστασίας, κατά περίπτωση.

¹² Η παρούσα ενότητα αντιστοιχεί στην Ενότητα 5.2 (Πρόγραμμα δραστηριοτήτων) του Οδηγού αδειοδότησης.

¹³ Όποτε κρίνεται σκόπιμο και εφόσον επιτρέπεται από την εθνική νομοθεσία, οι επόπτες μπορούν να ζητήσουν την υποβολή περαιτέρω τεκμηρίωσης, παραδείγματος χάριν ένα σχέδιο εξόδου που να περιγράφει την ομαλή εκκαθάριση των δραστηριοτήτων του πιστωτικού ιδρύματος χωρίς αθέτηση υποχρεώσεων.

Οικονομικό περιβάλλον και βιωσιμότητα επιχειρηματικού μοντέλου

Οι επόπτες αξιολογούν την κατάσταση του πιστωτικού ιδρύματος εντός του μακροοικονομικού πλαισίου, ενώ λαμβάνουν επίσης υπόψη το επιχειρηματικό περιβάλλον.

Το περιβάλλον παρέχει πληροφορίες που βοηθούν τους επόπτες να κατανοήσουν τις βασικές υποθέσεις στις οποίες βασίζονται οι προβολές. Οι επόπτες συχνά ελέγχουν τις υποκείμενες υποθέσεις για να διασφαλίζεται ότι είναι ρεαλιστικές και ότι οι προβολές μπορούν να πραγματοποιηθούν.

Η βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου αξιολογείται με την εξέταση βασικών παραγόντων κερδοφορίας και της ικανότητας της οντότητας να δημιουργεί επαρκή έσοδα τα πρώτα τρία έτη δραστηριότητας. Επιπλέον, οι επόπτες αξιολογούν τη βιωσιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου του πιστωτικού ιδρύματος εξετάζοντας την ικανότητά του να δημιουργεί μελλοντικά κέρδη και το αναμενόμενο προφίλ κινδύνου στη διάρκεια του χρονικού ορίζοντα του επιχειρηματικού σχεδίου.

Χρηματοοικονομικές προβολές

Η αξιολόγηση των χρηματοοικονομικών προβολών βασίζεται στους προβλεπόμενους ισολογισμούς και τα αποτελέσματα χρήσεως για τουλάχιστον τρία πλήρη έτη δραστηριότητας που παρέχει η αιτούσα οντότητα.

Οι προβολές αναμένεται να περιέχουν ένα βασικό σενάριο και ένα σενάριο δυσμενών εξελίξεων, προκειμένου οι επόπτες να αξιολογούν τη βιωσιμότητα και τη διατηρησιμότητα του επιχειρηματικού μοντέλου υπό διαφορετικές συνθήκες. Και τα δύο σενάρια θα πρέπει να εξηγούν τις υποθέσεις στις οποίες βασίζονται, γιατί επελέγησαν και γιατί θεωρούνται ρεαλιστικές.

Και τα δύο σενάρια αναμένεται να δείχνουν τον αντίκτυπο στους δείκτες κεφαλαίου και ρευστότητας.

Τα χρηματοοικονομικά στοιχεία που παρέχονται αναμένεται επίσης να περιγράφουν το προφίλ χρηματοδότησης της αιτούσας οντότητας, το ποσοστό διαφοροποίησής της και τυχόν πηγές χρηματοδότησης ή/και τυχόν δανειακή επιβάρυνση.

Οι χρηματοοικονομικές προβολές αποτελούν τη βάση της αξιολόγησης κατά πόσον το ύψος και η ποιότητα του κεφαλαίου που παρέχεται από την αιτούσα οντότητα επαρκούν για την απορρόφηση ζημιών που απορρέουν από το προφίλ κινδύνου του πιστωτικού ιδρύματος, συμπεριλαμβανομένων των προβλεπόμενων ζημιών στο πλαίσιο του σεναρίου δυσμενών εξελίξεων.

Οργανωτική διάρθρωση

Κατά την αξιολόγηση της σαφήνειας και της αποτελεσματικότητας της οργανωτικής διάρθρωσης του πιστωτικού ιδρύματος, οι επόπτες εξετάζουν την οργάνωση όχι μόνο του επιχειρησιακού προσωπικού, αλλά και των διοικητικών βαθμίδων.

Αξιολογείται κατά πόσον η συνολική οργάνωση επιτρέπει στο πιστωτικό ίδρυμα να διενεργεί τις δραστηριότητές του με αποτελεσματικό, υπεύθυνο και ελεγχόμενο τρόπο.

Οι επόπτες δίδουν προσοχή στην κατανομή των εργασιών και τις γραμμές αναφοράς, καθώς και στην οργάνωση και την ποσοτική και ποιοτική σύνθεση των λειτουργιών διαχείρισης και ελέγχου κινδύνου.

Ρυθμίσεις διακυβέρνησης

Οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης ενός ιδρύματος είναι μέρος της εταιρικής δομής του και συμβάλλουν στο κατά πόσον αυτό μπορεί να θεωρηθεί κατάλληλο για τον σκοπό του.

Κατά την αξιολόγηση των ρυθμίσεων διακυβέρνησης εξετάζεται η σύνθεση και ο ρόλος των διοικητικών και εποπτικών οργάνων, συμπεριλαμβανομένων των σχετικών επιτροπών. Η εξέταση περιλαμβάνει αξιολόγηση της συμμόρφωσης με την εθνική νομοθεσία.

Η δομή διακυβέρνησης αξιολογείται με βάση τα κριτήρια της διαφάνειας, της ευρωστίας και της ικανότητας διασφάλισης αποτελεσματικής λήψης αποφάσεων με σαφή κατανομή εξουσιών και αρμοδιοτήτων σε όλα τα επίπεδα.

Επιπλέον, σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, οι ρυθμίσεις διακυβέρνησης πρέπει να διασφαλίζουν επαρκείς ελέγχους και εξισορρόπηση των εξουσιών, να προστατεύουν το όργανο διοίκησης από αθέμιτες επιρροές και να καθιστούν δυνατό τον εντοπισμό συγκρούσεων συμφερόντων.

Πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου

Σύμφωνα με τη σχετική ενωσιακή και εθνική νομοθεσία, το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου πρέπει να καλύπτει πλήρως τις δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος και τους κινδύνους που αντιμετωπίζει το εν λόγω ίδρυμα. Για να αξιολογήσουν αυτό το πλαίσιο, οι επόπτες εξετάζουν κατά πόσον οι εφαρμοζόμενες πολιτικές και μεθοδολογίες καθιστούν δυνατό τον αποτελεσματικό εντοπισμό και την αποτελεσματική μέτρηση και παρακολούθηση του κινδύνου, συμπεριλαμβανομένου του κινδύνου που συνδέεται με δραστηριότητες που ανατίθενται σε τρίτους.

Κατά γενική αρχή, οι λειτουργίες διαχείρισης κινδύνου, συμμόρφωσης και εσωτερικής επιθεώρησης θα πρέπει να είναι επαρκώς στελεχωμένες, τόσο από την άποψη του

αριθμού των υπαλλήλων όσο και από την άποψη των ικανοτήτων αυτών. Επομένως, η αξιολόγηση θα λαμβάνει υπόψη το μέγεθος των λειτουργιών σε σχέση με την κλίμακα και την πολυπλοκότητα του πιστωτικού ιδρύματος, τη γεωγραφική θέση των λειτουργιών σε σχέση με τη γεωγραφική θέση στην οποία το πιστωτικό ίδρυμα πραγματικά διενεργεί τις δραστηριότητές του, καθώς και κατά πόσον το πλαίσιο εσωτερικού ελέγχου και διαχείρισης κινδύνου διαθέτει επαρκή τεχνολογικά μέσα.

Υποδομή συστημάτων πληροφορικής, συμπεριλαμβανομένου του σχεδιασμού για την επιχειρησιακή συνέχεια

Τα πιστωτικά ιδρύματα βασίζονται σε μεγάλο βαθμό σε συστήματα πληροφορικής για την υποστήριξη των εργασιών τους, ιδίως όταν παρέχουν τραπεζικές υπηρεσίες μέσω διαδικτύου ή/και μέσω κινητής τηλεφωνίας. Επομένως, είναι σημαντικό η υποδομή συστημάτων πληροφορικής να είναι σθεναρή και να έχουν ληφθεί μέτρα για τη διασφάλιση της επιχειρησιακής συνέχειας.

Οι επόπτες αξιολογούν την ικανότητα της υποδομής πληροφορικής να πληροί τις τρέχουσες και τις μελλοντικές επιχειρησιακές απαιτήσεις, υπό κανονικές και υπό ακραίες συνθήκες.

Το πιστωτικό ίδρυμα αναμένεται να διαθέτει κατάλληλες πολιτικές και διαδικασίες για τον εντοπισμό, την αξιολόγηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση του κινδύνου που συνδέεται με τα συστήματα πληροφορικής.

Το σχέδιο για την επιχειρησιακή συνέχεια, συμπεριλαμβανομένης της ανάκαμψης των συστημάτων πληροφορικής μετά από καταστροφή, αξιολογείται για να εκτιμηθεί η ικανότητα του πιστωτικού ιδρύματος να παρέχει επαρκή θωράκιση και συνέχιση των κρίσιμων λειτουργιών σε περίπτωση σοβαρής διαταραχής των εργασιών.

Ρυθμίσεις αναθέσεων σε τρίτους

Οι δραστηριότητες που ανατίθενται σε τρίτους χαρακτηρίζονται από μεγαλύτερο κίνδυνο, είτε ανατίθενται σε τρίτους εντός του ομίλου του πιστωτικού ιδρύματος είτε σε εξωτερικούς προμηθευτές. Επομένως, οι εν λόγω δραστηριότητες εξετάζονται ιδιαίτερα προσεκτικά και η αξιολόγηση λαμβάνει υπόψη, μεταξύ άλλων, τα εξής:

- τη φύση και το σκεπτικό των αναθέσεων σε τρίτους·
- την εμπειρία, το ιστορικό και τη γεωγραφική θέση των παρόχων των υπηρεσιών·
- την ορθότητα της πολιτικής αναθέσεων σε τρίτους και τον αντίκτυπό της στη διαχείριση κινδύνου, ιδίως όσον αφορά διασυννοριακές ρυθμίσεις·
- τις συμβατικές ρυθμίσεις υπό μορφή συμφωνιών επιπέδου υπηρεσιών.

Εποπτικό πλαίσιο

Οι αιτήσεις αδειοδότησης αξιολογούνται με βάση τις αρχές της συνέπειας και της ισότιμης μεταχείρισης.

© Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα, 2018

Ταχυδρομική διεύθυνση
Τηλέφωνο
Δικτυακός τόπος

60640 Frankfurt am Main, Germany
+49 69 1344 0
www.bankingsupervision.europa.eu

Με την επιφύλαξη παντός δικαιώματος. Επιτρέπεται η αναπαραγωγή για εκπαιδευτικούς και μη εμπορικούς σκοπούς, εφόσον αναφέρεται η πηγή.

Για την ορολογία, μπορείτε να συμβουλευθείτε το [γλωσσάριο του EEM](#).